

گزارش توصیفی و تحلیلی وضعیت فرهنگی و هنری استان کهگیلویه و بویراحمد

هدف اولیه پژوهش حاضر توصیف وضعیت فرهنگی و هنری استان کهگیلویه و بویراحمد براساس مستندات و اطلاعات موجود و گفت و گو با متخصصان آشنا با فرهنگ بومی استان است که توسط آرمان حیدری نوشته شده است.

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فرهنگی جامع مستلزم شناخت، توصیف و تحلیل وضعیت فرهنگی-هنری هر استان و پی‌بردن به امکانات، قابلیت‌ها و محدودیت‌های زیرساختاری و ویژگی‌های فرهنگی و نرم‌افزاری آن استان است. از جمله مهمترین راههای تحقق اهداف یادشده استفاده از آمار، اطلاعات و مستندات موجود و گفت و گو با مطلعان و متخصصان آشنا با حوزه‌های گوناگون فرهنگی و هنری است. در این راستا، هدف اولیه پژوهش حاضر توصیف وضعیت فرهنگی و هنری استان کهگیلویه و بویراحمد بر اساس مستندات و اطلاعات موجود و گفت و گو با متخصصان آشنا با فرهنگ بومی استان بوده است. هرچند در هر دو حوزه مستندات موجود و دسترسی به مطلعان و متخصصان کلیدی استان محدودیت‌هایی وجود داشت؛ با این وجود محقق با هدف توصیفی – تحلیلی و استفاده از اطلاعات موجود و تکنیک مصاحبه نیمه‌ساختاریافته در صدد شناسایی ویژگی‌ها، فرصت‌ها و ظرفیت‌های بومی و ارائه امکانات و محدودیت‌های ساختاری و برشمردن نقاط قوت و ضعف خصیصه‌های فرهنگی – روانشناختی استان و مردم این استان برآمد.

در این تحقیق با توجه به منطق روش کیفی، از طریق نمونه‌گیری هدفمند و با منطق حداکثر تنوع با ۱۳ نفر از متخصصان، مطلعان و زنان و مردان آشنا با فرهنگ بومی استان مصاحبه شد. تحلیل داده‌ها از طریق ارائه جداول توصیفی و نمودار میله‌ای (برای اطلاعات اسنادی) و تکنیک‌های تحلیل مضمونی (برای مصاحبه‌ها) صورت گرفت. در مجموع می‌توان مهمترین یافته‌های تحقیق را به صورت زیر برشمرد:

استان کهگیلویه و بویراحمد استانی با قدمت فرهنگی خیلی بالا، دارای سه شیوه زیست عشایری، روستایی و شهرنشینی است. همچنین سه قابلیت مهم منابع تاریخی، منابع طبیعی و منابع صنعتی سه اضلاع مثلث هویتی این استان محسوب می‌شوند که تجلی و تجسم عینی این اضلاع سه گانه، را می‌توان تا حدزیادی، به ترتیب، شهرهای دهدشت (یادگار بلاد شاپور)، یاسوج (پایتخت طبیعت ایران) و گچساران (بام نفتی ایران) دانست. وضعیت استان از نظر زیرساختارهای فرهنگی به ویژه صنعت سینما، هنرهای زیبا، صنعت فیلم و نمایش نامه نامناسب است. مهمترین ویژگی فرهنگی حاکم بر کل استان که چون نخ تسبیحی پیوند دهنده هر سه شیوه زیست بوده و همزمان هم تجلی‌گاه انسجام و همبستگی شدید مردم است و هم از مهمترین موانع توسعه شناخته می‌شود، روح تیره- طایفه‌گرایی شدید در استان است. نابرابری جنسیتی شدید، شکاف‌های سیاسی برجسته بین دو نیروی اصول‌گرایی و اصلاح‌طلبی، عشق و علاقه به ادبیات بومی – محلی، و شاهنامه‌خوانی از دیگر ویژگی‌های برجسته فرهنگی استان هستند.

مهم‌ترین فعالیت دستگاه‌های رسمی در استان در بخش قرآن و فعالیت‌های قرآنی بوده است. مهم‌ترین فعالیت فرهنگی - هنری غیررسمی و خودجوش مردم نیز شاهنامه‌خوانی بوده است. شاهنامه‌خوانی که به همراه ادبیات غنایی و حماسی و موسیقی بومی- محلی با کارکرد پنهانی و نیاندیشیده پیوند بین نسلی، انتقال داشته‌های فرهنگی بومی به نسل‌های جوان‌تر، و تهییج روحیه سلحشوری و دلاوری اسباب تداوم نمادهای برجسته مردم به

ویژه گویش لری و جلوگیری از فراموشی دیگر عناصر فرهنگ غنی لُری را فراهم نموده‌اند. در بین اشکال هنری مدرن‌تر، قالب تئاتر جایگاه والاتری بین مردم مناطق مختلف استان دارد چون نیازمند ابزار و لوازم فنی نیست، با پیشینه فرهنگی و دینی مردم سازگارتر است و می‌تواند به سهولت پیام مورد نظر کنشگران و بازیگران را به مخاطبان منتقل نماید.

وضعیت توزیع امکانات فرهنگی در سطح استان نامطلوب است، تا جائیکه اکثر یا در مواردی، تمام امکانات فرهنگی و هنری استان در مرکز استان (یاسوج) متمرکز شده‌اند. در نهایت سیاست‌گذاری فرهنگی در استان مستلزم توجه به هر دو نوع کمبودهای امکانات زیربنایی استان، و ویژگی‌های فرهنگی & تاریخی مردم این سرزمین، به ویژه، وضعیت متناقض دلدادگی به سنت و نشانه‌های آن (به ویژه قوم و خویش‌گرایی) و گرایش به توسعه و شاخص‌های آن (به ویژه قانون‌گرایی) می‌باشد. به تعبیر زیبایی‌شناسی یکی از مصاحبه‌شوندگان، مردم استان «پا در سنت و سر در مدرن دارند». همه مردم اعم از مردم عادی و نخبگان، نه‌رهایی از آموزه‌ها، خلیقیات و کردارهای سنتی مطلوب را امکان‌پذیر می‌دانند؛ نه چشم‌پوشی و صرف نظر نمودن از آموزه‌ها، آرزوها، اندیشه‌ها، کردارها و دستاوردهای مادی و معنوی مدرن و غیرسنتی را مطلوب.

نکته آخر اینکه مشارکت‌کنندگان در تحقیق از نوع عملکرد دستگاه‌های فرهنگی عمده، حضور و مداخله فراگیر و ناکارآمد دستگاه‌های حکومتی & سیاسی در فعالیت‌های فرهنگی، توزیع ناعادلانه منابع، توجه بیش از حد به بعضی فعالیت‌های فرهنگی و نادیده گرفتن فعالیت‌های فرهنگی سازگارتر با وضعیت فرهنگی استان، عدم شایسته‌سالاری و بی‌ضابطگی در انتخاب مسئولان و مدیران فرهنگی استان ناراضی هستند.